

Handläggare
Boel Vallgård

Datum 2015-09-16 Diarienummer UBN-2015-3114
Rev 2015-09-24
Rev 2015-09-30

Utbildningsnämnden

Strukturersättning för förskola, grundskola och gymnasieskola

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslås besluta

- att** fastställa föreslagna modeller för beräkning av strukturersättning för förskola, grundskola och gymnasieskola
- att** årligen uppdatera ersättningarna till förskolor och skolor
- att** fastställa principer för ersättning till skolor på landsbygden
- att** uppdra till förvaltningen att den 28 oktober förelägga nämnden former för uppföljning av hur förskolorna och skolorna använder resurserna till olika åtgärder och hur det bidrar till ökad måluppfyllelse
- att** uppdra till förvaltningen att förelägga nämnden den 28 oktober former för utvärdering av hur modellerna bidrar till en likvärdig förskola och skola
- att** uppdra till förvaltningen att under 2016 förelägga nämnden handläggningsordning och ersättningsnivåer för nyanlända elever i grundskola.

Sammanfattning

För att skapa likvärdiga förutsättningar för skolor och förskolor fördelas resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov, dels genom strukturersättning och dels genom ersättning för nyanlända elever. Likvärdigheten mellan skolorna behöver även säkras genom att skolor på landsbygden kompenseras för merkostnader förknippade med att de ligger utanför de största tätorterna.

I syfte att öka strukturersättningens träffsäkerhet har modellerna reviderats. När dessa modeller införs behålls graden av omfördelning för förskola och gymnasieskola. För grundskola ökar graden av omfördelning. Ersättningarna uppdateras årligen. Eftersom även större skolor på landsbygden har merkostnader utvidgas ersättningen för små skolor på landsbygden till att även gälla större skolor. För att öka träffsäkerheten i ersättningen för nyanlända elever kommer den att bygga på mottagningsenhetens första bedömning av deras kunskaper. Former för detta och ersättningsnivåer ska tas fram. Hur

skolorna använder resurserna och hur det bidrar till ökad måluppfyllelse ska följas upp. Hur modellerna bidrar till en likvärdig skola ska utvärderas.

Ärendet

I kommunfullmäktiges beslut 18 december 2014, Inriktning, Verksamhet och Ekonomi (IVE) för 2015-2018, gavs uppdrag till kommunstyrelsen ”att ta fram en ny resursfördelningsmodell för skolan i syfte att möjliggöra en likvärdig skola i hela kommunen.” I IVE-handlingen står också ”Skolresultaten varierar stort mellan olika skolor i kommunen. Genom en klok resursfördelningsmodell investerar kommunen i förskolor och skolor för att motverka kunskapsklyftor. Skolor med barn och elever som har störst behov av stöd ska prioriteras”.

Uppdraget överlämnades till utbildningsnämnden för beredning och beslut och det genomfördes i projektform, under perioden mars till och med juni 2015. En politisk referensgrupp knöts till förvaltningens arbete med översynen för att få kontinuerlig insyn i processen och möjlighet till inspel under beredningen av ärendet.

Kommunens resursfördelning

Kommunen som *finansiär* fördelar resurser till huvudmännen för skolor och förskolor i form av

1. grundbelopp,
2. strukturersättning,
3. ersättning för grundskolor på landsbygden,
4. ersättning för nyanlända elever,
5. ersättning för modersmålsundervisning samt
6. tilläggsbelopp för elever i behov av särskilt stöd

Kommunen som *huvudman* fördelar sedan resurserna frånsett tilläggsbeloppet, till sina verksamheter.

I detta ärende behandlas

- strukturersättningsmodeller för förskola, grundskola och gymnasieskola,
- ersättning för grundskolor på landsbygden samt
- ersättning för nyanlända elever i grundskola

Strukturersättning

Strukturersättning som även kallas socioekonomisk resursfördelning innebär att pengar styrs till förskolor och skolor utifrån deras totala barn- respektive elevsammansättning. Denna resursfördelning sker i kommunens funktion som finansiär till alla skolans huvudmän.

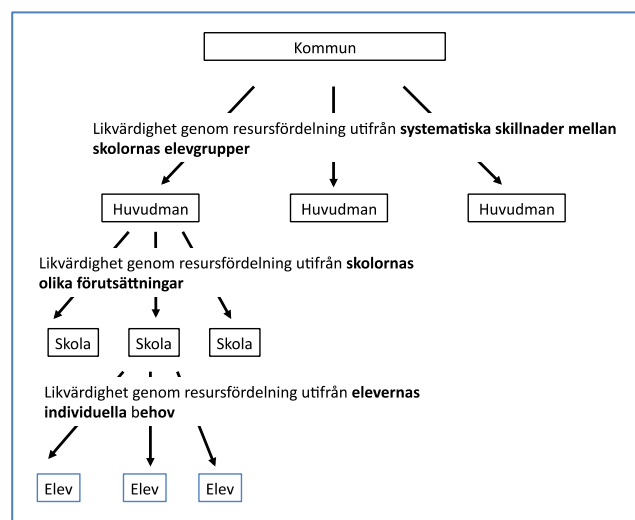
Syfte med strukturersättning

Syftet med strukturersättning är att kommunen i enlighet med skollagen ska fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Genom att

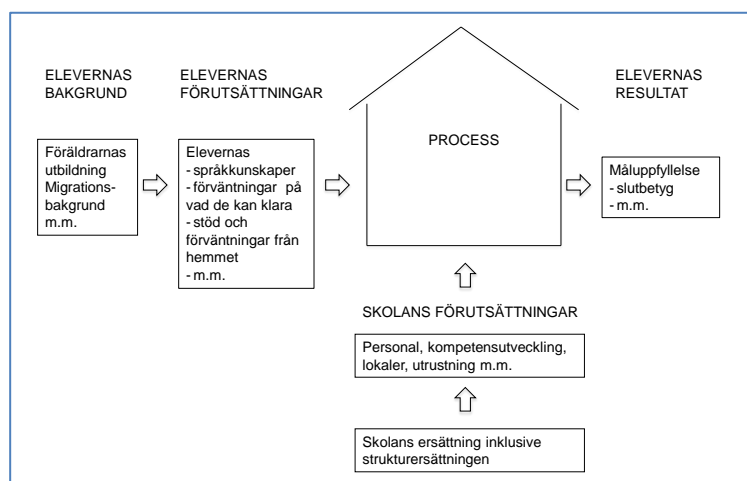
kompen­sera för systematiska skillnader mellan skolorna ska likvärdiga förutsättningar skapas att nå målen med utbildningen, oberoende av vilken skola eleven går i. På så sätt ges ökade möjligheter att alla elever når skolans mål. Struktur­ersättningen syftar även till att skapa möjligheter att öka skolornas attraktionskraft och därmed skapa en mer allsidig elevsammansättning.

På motsvarande sätt är syftet med struktur­ersättning för förskolan att skapa en likvärdig förskola genom att kompen­sera för systematiska skillnader mellan förskolorna. På så sätt ökar möjligheter att alla barn i förskolan ges goda förutsättningar att sedan klara skolans mål.

Struktur­ersättningen är en nödvändig, men inte tillräcklig förutsättning för att skapa en likvärdig skola. Om det ska uppnås beror också på hur övriga resurser fördelas och hur skolornas samlade resurser används.

Struktur­ersättningens syfte kan illustreras med hjälp av nedanstående bild. Skolans förutsättningar att klara måluppfyllelse för alla elever beror både på elevernas och på skolans förutsättningar. För att resultatet ska bli full måluppfyllelse oberoende av elevernas förutsättningar måste skolans förutsättningar anpassas till elevernas behov och förutsättningar. Man kan säga att en del elever har betydligt större utmaningar för att nå skolans mål och då får skolan göra en större insats för att eleverna ska nå dit.

Sätt att skatta skillnaderna i behov mellan skolorna

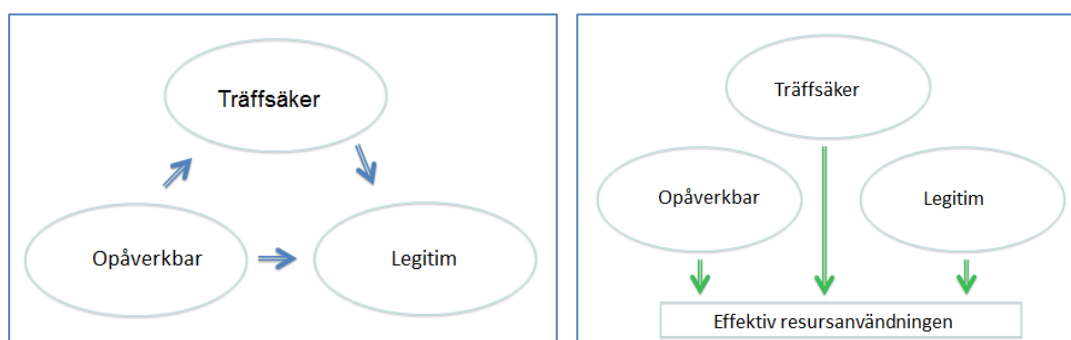
För att finna systematiska skillnader mellan elevgrupperns behov används statistik om elevernas bakgrund. Det bör dock klargöras att statistik inte är rätt utgångspunkt för att avgöra vad en individ behöver. En individ är alltid mer än summan av de kategorier där individen ingår. Det gäller alltså att skilja mellan strukturella förutsättningar och varje individs unika förutsättningar. Båda utgångspunkterna är giltiga, men de är tillämpbara på olika nivåer. Den första utgångspunkten är lämplig vid kommunernas resursfördelning till huvudmännen, medan den andra är lämplig när resurser ska styras till elever i en skola eller när undervisningen ska anpassas till individuella förutsättningar och behov. Resurser fördelas och omfördelas utifrån olika principer för att skapa likvärdighet.

Det finns givetvis elever med stora behov på alla skolor men strukturersättningen ska enbart täcka kostnaderna för systematiska skillnader mellan skolorna. Det är grundbeloppet som ska täcka den variation mellan enskilda elevers behov som finns inom alla skolor.

Vägledande principer för beräkningsmodell för strukturersättningen

Det primära kravet på beräkningsmodellen för strukturersättning är att den ska vara träffsäker. Det vill säga att den så väl som möjligt skattar variationen i behov mellan skolorna, eftersom syftet är att styra resurserna dit behoven är störst. Dessutom bör beräkningsmodellen vara opåverkbar. Det betyder att fördelningen ska vara oberoende av skolornas arbetssätt och val av organisatoriska lösningar och förmågan att visa på den egna skolans behov ska inte påverka tilldelningen. Slutligen behöver fördelningsmodellen vara legitim. Det kräver att den är välgrundad och förstådd. En modell som har legitimitet har större möjlighet att bestå över tid. För legitimiteten är det helt avgörande att omsorgsfullt och kontinuerligt kommunicera grunderna för fördelningen samt dess syfte och betydelse.

Att modellen är träffsäker och opåverkbar bidrar till legitimitet. De tre kraven bidrar i sin tur till det fjärde kravet att fördelningsprinciperna bör gynna effektivitet och därmed ökad måluppfyllelsen för eleverna. Med stora behov, höga ambitioner i lagstiftningen och med begränsade resurser är det angeläget med en effektiv verksamhet. Det vill säga att man får ut så mycket effekt som möjligt av varje krona i relation till skolans uppdrag och mål.

Modell för grundskola

För grundskolan används en modell som skattar risken att eleverna inte når grundskolans kunskapsmål. Vilka bakgrundsvariabler som samvarierar med risken att eleven inte uppnår målen undersöks statistiskt. För varje individ kopplas avgångsbetyg samman med bakgrundsvariabler. Med hjälp av regressionsanalys får man fram hur risken att eleven inte uppnår godkänt samvarierar med olika bakgrundsvariabler. Statistiska centralbyrån (SCB) har undersökt sambandet mellan bakgrund och resultat för fem årskullar av kommunens egna avgångselever i grundskolan, åren 2010 – 2014. Ett antal bakgrundsvariabler som antas ha samband med elevens resultat har prövats. De variabler som slutgiltigt är med i modellen är de som tillsammans bäst skattar risken att eleven inte når målen. Det betyder inte att det finns en automatik mellan att tillhöra en viss kategori och risk att inte nå målen. Det betyder endast att det är mer frekvent att inte nå målen i en kategori än i en annan. Måttet på att en elev inte har uppnått målen är att inte ha uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram och/eller inte fått godkänt i minst två ämnen i årskurs 9. Måttet är valt för att de bedöms samvariera med större behov hos eleven. Modellen bygger på Uppsalas elever för att öka träffsäkerheten.

Nedanstående kombination av variabler och uppdelningar i kategorier visar sig vid regressionsanalys ge den bästa överensstämmelsen mellan prognostiserad risk och faktiskt utfall för de fem undersökta årgångarna enligt SCB, det vill säga den bästa träffsäkerheten. Modellen kan beskrivas med dess oddskvoter, det vill säga sannolikheten att eleven inte uppnår målen relativt en referensgrupp när allt annat är lika för övriga variabler i modellen. Till exempel är det 63 procent högre risk att en elev inte uppnår målen om någon av elevens föräldrar har högst eftergymnasial utbildning jämfört med om någon av dem har forskarutbildning. Detta är relativa mått och ingen av dessa grupper har stor risk att inte nå målen jämfört med övriga grupper. Det vill säga

oddskvoterna är inga absoluta mått på hur många som inte når målen i en given kategori utan säger hur risken har samband med att eleven tillhör en viss kategori jämfört med referensgruppen inom variabels kategorier.

Uppdatering av modellen, det vill säga av oddskvoterna, sker vart femte år.

Bakgrundsvariabler, kategorier och oddskvoter för grundskolans beräkningsmodell

Bakgrundsvariabler	Kategori	Oddskvot
Kön	<ul style="list-style-type: none"> • Pojkar • Flickor (referens) 	1,15 1
Nyligen invandrad*	<ul style="list-style-type: none"> • För 0-2 år sedan • För 3-6 år sedan • Svensk bakgrund eller för mer än 6 år sedan (referens) 	22,5 2,21 1
Högsta utbildning för vårdnadshavare	<ul style="list-style-type: none"> • Förgymnasial utbildning • Gymnasial utbildning • Eftergymnasial utbildning • Forskarutbildning (referens) 	5,39 3,52 1,63 1
Ekonomiskt bistånd	<ul style="list-style-type: none"> • Modern och/eller fadern har ekonomiskt bistånd • Varken modern eller fadern har ekonomiskt bistånd (referens) 	2,20 1
Boende	<ul style="list-style-type: none"> • Bor inte med någon av vårdnadshavarna • Bor med en av vårdnadshavarna • Bor med båda vårdnadshavarna (referens) 	4,38 1,51 1
Hushållsinkomst	<ul style="list-style-type: none"> • Låg • Medel • Hög (referens) 	2,75 1,65 1
Procent concordance: 77,4 Måttet visar för hur stor andel av eleverna som modellens prognos överensstämmer med faktiskt utfall.		

*Nyanlända elevers behov kompenseras i en egen ersättning. För att inte skatta detta behov två gånger, kommer kriteriet för en nyligen invandrad elev inte att tas med vid beräkningen. Variabeln ska trots allt vara med i modellen. Skulle man ta bort den från modellen, fångas effekten av att vara nyinvandrad upp av andra variabler som får ökade odds. Även då skulle samma behov ha skattats två gånger.

Nyanlända elever i grundskolan

Ersättning för nyanlända elever i grundskola ska bygga på den första bedömningen av deras kunskaper i enlighet med den ändring av skollagen som träder i kraft januari 2016. Bedömningen genomförs av kommunens mottagningsenhet.

Nuvarande ersättningsprinciper fortsätter att gälla för de elever som redan befinner sig i skolan. Den nya handläggningsordningen införs för de elever som kommer till mottagningsenheten under 2016. Ersättningsnivåer är ännu inte framtagna. Ersättningsnivåerna sätts så att den genomsnittliga kostnaden per elev inte överskrider nuvarande kostnader.

Tillägg för elever i förskoleklass till och med årskurs 2

Att skapa mindre undervisningsgrupper de första skolåren för elevgrupper med störst utmaningar ökar måluppfyllelsen för dessa elever, även långsiktigt. Den generella strukturersättningen kompletteras därför med tillägg för elever i förskoleklass till och med årskurs 2 där index är över 100. Varje indexenhet över hundra genererar 60 kronor. Det vill säga med index 150 beräknas tillägget till $50 \cdot 60$ kronor = 3 000 kronor per elev. Inga ytterligare medel är beräknade för detta tillägg utan det görs inom ramen för strukturersättningen.

Modell för gymnasieskola

För gymnasieskolan används en modell som skattar risken att eleverna inte når gymnasieskolans kunskapsmål. Måttet på att inte uppnått målen är att eleven inom fyra år inte nått godkänt i minst 90 procent av programpoängen i gymnasieskolan, vilket motsvarar grundläggande högskolebehörighet. Vilka bakgrundsvariabler som samvarierar med risken att eleverna inte uppnår detta mål har undersökts statistiskt för elever som under åren 2006 – 2010 började gymnasieskolan i Uppsala kommun.

För varje individ kopplas avgångsbetyget för gymnasieskolan samman med elevens grundskolebetyg och socioekonomiska bakgrundsvariabler. En regressionsanalys visar hur mycket risken att inte uppnå gymnasieskolans mål ökar beroende på olika bakgrundsvariabler.

Modellen beskrivs med dess oddskvoter, det vill säga sannolikheten att eleverna inte uppnår målen relativt en referensgrupp. Det gäller, när allt annat är lika för övriga variabler i modellen. Modellen bygger på Uppsalas elever för att öka träffsäkerheten.

Uppdatering av modellen, det vill säga oddskvoter, sker vart femte år.

Bakgrundsvariabler, kategorier och oddskvoter för gymnasieskolans beräkningsmodell

Bakgrundsvariabel	Kategori	Oddskvot
Meritvärde åk9	Okänt	33,7
	0-122,5	46,9
	125-167,5	35,0
	170-192,5	16,7
	195-227,5	7,38
	230-262,5	3,00
	265-282,5	1,71
	285- (referens)	1
Ej godkända ämnen åk 9	Ej godkänd i minst ett ämne	1,84
	Godkänd i alla ämnen	1
Bistånd	Vårdnadshavare har haft bistånd	1,64
	Ej haft bistånd (referens)	1
Utbildningsnivå	Vårdnadshavare med grundskola eller lägre	1,37
	Gymnasieskola	1,29
	Eftergymnasial eller högre	1,16
	Forskarutbildning (referens)	1
Boende	Bor inte med någon av vårdnadshavarna	1,59
	Bor med en av vårdnadshavarna	1,29
	Bor med båda vårdnadshavarna (referens)	1
Inkomst	Låg	1,32
	Medel	1,27
	Hög (referens)	1
Programtyp	IM	5,73
	Studieförberedande	1,42
	Yrkesförberedande (referens)	1
Procent concordance: 85,5 Måttet visar för hur stor andel av eleverna som modellens prognos överensstämmer med faktiskt utfall.		

Modell för förskola

För förskolan finns ingen mätbar måluppfyllelse för barnen, därför kan man inte göra en modell på samma vis som för grundskolan och gymnasieskolan. Förskolan skiljer sig också på så vis att samarbetet med föräldrarna har större omfattning och betydelse. När behoven skattas för förskolan behöver man därför även beakta att samarbetet med föräldrarna kan kräva olika stora insatser från förskolan, beroende på föräldrarnas förutsättningar.

Utgångspunkt för förskolans beräkningsmodell är den modell som tillämpades i Uppsala åren 2007–2013. Den har nyanserats genom att beakta från vilken typ av land barnens föräldrar invandrat. Länder är kategoriserade utifrån Human Development Index (HDI), ett mått på ett lands levnadsförhållanden samt ekonomiska och sociala utveckling. Denna variabel finns med i modellen som tillämpas 2014-2015 och fångar in skillnader i vilka insatser som kan krävas för att skapa ett tillfredsställande samarbetet med föräldrarna kring barnet och som till viss del samvarierar med föräldrarnas ursprungsland.

Valet av variabler och viktningar bygger på erfarenheter av olika socioekonomiska variabelers samvariation med barnens behov av mer vuxenkontakt, behovet av att få vistas i en mindre grupp m.m. samt vad som krävs i samarbetet med föräldrarna (se vidare Förskolans strukturbidrag Dnr BUN 2006-0199). Det betyder inte att tillhöra en viss kategori per automatik leder till ett visst behov, däremot bedöms det vara fler barn med behov av mer stöd i vissa kategorier än andra. Variablerna är huvudsakligen samma som används i grundskolans modell och de samvarierar med risken att inte nå grundskolans kunskapsmål. På så vis styrs resurser till förskolor som har en högre andel barn som riskerar att inte nå skolans kunskapsmål. Resursförstärkningen ska möjliggöra större insatser i förskolan för dessa barn vilket ger dem ökade förutsättningar att utvecklas och att klara skolans mål.

Modellen behöver inte uppdateras, men variabler och viktning kan förändras vid utvärdering av hur modellen bidrar till en likvärdig förskola och likvärdiga förutsättningar för barnen att sedan klara skolan.

Variabler, kategorier och vikter för förskolans beräkningsmodell

Variabler	Kategorier	Viktning
Invandring	Invandrat för mindre än tre år sedan	3
	Invandrat för 3-6 år sedan	1
	Invandrat för mer än 6 år sedan eller född i Sverige	1
Human development index (HDI)	Båda föräldrarna är födda i land med lågt eller medel HDI	4
	En eller båda föräldrarna är födda i land med högt eller mycket högt HDI	1
Högsta utbildning för fadern och modern	Förgymnasial utbildning	4
	Gymnasial utbildning	2
	Eftergymnasial utbildning	1
	Forskarutbildning	1
Försörjningsstöd	Modern och/eller fadern har försörjningsstöd	4
	Varken modern eller fadern har försörjningsstöd	1
Boende	Barnet bor med en eller ingen av sina vårdnadshavare	3
	Barnet bor med båda sina vårdnadshavare	1

Årlig beräkning och uppdatering av strukturersättning

Med hjälp av respektive skolforms modell beräknas skattad risk/behov för de barn/elevgrupper som för närvarande finns på de olika enheterna. Detta uttrycks som ett indexvärde för enheten. Index 100 är genomsnittet för kommunen för respektive skolform. Enheter med index över 100 har barn/elevgrupper med i snitt större utmaningar.

Strukturersättningen för enheterna uppdateras varje budgetår utifrån barn- och elevsammansättningen på respektive enhet september månad föregående år. Information om hur sammansättningen förändras, uttryckt som strukturindex kan ges i oktober. För att öka förutsägbarheten ges information till förskolorna och skolorna om hur

strukturindex förändras om den årgång som lämnar enheten kommande år inte tas med i beräkningen.

Utfasning av sänkt ersättning i förskolan

I förskolan finns ett antal mycket små enheter, vilket ökar sannolikheten för större variation i strukturersättning mellan åren, jämfört större enheter. Dessa förskolor är dessutom oftast huvudmannens enda verksamhet och därmed finns ingen möjlighet att dämpa större förändringar. Därför införs, speciellt för förskolan, en utfasning vid sänkt ersättning under en period av ett år. Sänkningen begränsas till maximalt 3000 kronor per barn det första året. Resterande sänkning sker nästkommande år.

Ersättning för grundskolor på landsbygden

Den gällande ersättningen till små skolor på landsbygden behålls och kompletteras med ersättning till större skolor på landsbygden, eftersom även de har förutsättningar som leder till dyrare lösningar. Merkostnaden för att skolorna ligger utanför tätorten kan bero på

- svårigheten att samordna sig med andra skolor
- merkostnad beroende på att tjänster i tätorten är mindre tillgängliga
- svårigheten att rekrytera behöriga lärare i olika ämnen
- små möjligheter att få elever från andra områden, men risk att förlora elever till andra skolor

För att räknas som en skola på landsbygden ska följande kriterier uppfyllas:

- Skolan ska vara belägen utanför Uppsala och Storvreta tätort
- Skolan ska vara den enda skolan i orten

För att räknas som en liten skola på landsbygden tillkommer kriteriet:

- Skolan ska ha färre än 100 elever totalt, eller färre än 20 elever i genomsnitt per årskurs.

För större skolor på landsbygden beräknas ett påslag som är 50 procent av gällande ersättningsnivåer för de små skolorna.

Ersättningar per årskurs i 2015 års nivåer för grundskolor på landsbygden

Skolans storlek	Årskurser	Ersättning per årskurs
Liten skola	F – årskurs 6	150 425 kr
Liten skola	Årskurs 7 - 9	300 850 kr
Större skola	F – årskurs 6	75 212 kr
Större skola	Årskurs 7 - 9	150 425 kr

Totalt kostar ersättning till de större skolorna 5 mkr med 2015 års skolorganisation. Kostnaden motsvarar 0,24 procent av kommunbidraget och strukturersättningen sänks med motsvarande belopp, när stöd till de större landsbygds-skolorna införs.

Grad av omfördelning

Graden av omfördelning är ett sätt att beskriva hur mycket resurser som satsas på att utjämna skillnader mellan skolorna beroende på elevgruppernas behov. Den kan uttryckas som summan av de ersättningar som skolor med strukturersättning över genomsnittet får utöver en genomsnittlig strukturersättning. Det vill säga det totala belopp som omfördelas från skolor som ligger under genomsnittet för strukturersättning till skolor som ligger över genomsnittet för strukturersättning.

Graden av omfördelning fastställs när modellen införs och kommer sedan att förändras i takt med att elevsammansättningen skolorna emellan förändras. När skolornas elevgrupper blir mer homogena ökar omfördelningen. På samma vis minskar omfördelningen när skolornas elevgrupper blir mer blandade.

Graden av omfördelning beror dels på vilka belopp som fördelas via strukturersättningsmodellerna och dels på hur strukturersättningen beräknas.

I 2015 års budget avsätts 5 490 kronor per barn i förskolan, 7 440 kronor per elev i grundskolan och 4 451 kronor per elev i gymnasieskolan. Som andel av kommunbidraget till respektive verksamhet motsvarar det för närvarande 4,63 procent för förskolan, 7,94 procent för grundskolan och 5 procent för gymnasieskolan. För grundskolan sänks andelen till 7,70 procent på grund av att 0,24 procent används för den utökade ersättningen till landsbygdsskolor. Årlig uppräknings följer de uppräknings som sker av kommunbidraget per elev på så vis att procentandelen av kommunbidraget ligger fast.

Sättet att påverka graden av omfördelning med hjälp av beräkning kan kallas att välja brytpunkt i index. Strukturersättningen beräknas utifrån den del av index som överstiger brytpunkten. Enheter som har ett lägre index är brytpunkten får ingen strukturersättning. Av de enheter som får strukturersättning blir det större skillnader om brytpunkten sätts vid ett högt indexvärde än om den sätts vid ett lågt indexvärde. På så vis styrs graden av omfördelning genom val av brytpunkt.

Förskola

För förskolan hålls graden av omfördelning oförändrad. Det betyder att brytpunkten för beräkning av ersättningen sätts till index över 85. Graden av omfördelning har även tidigare varit hög relativt skillnaderna i behov och därför finns ingen grund för att höja omfördelningen för närvarande. De förskolor som bör få en ökad tilldelning får det genom att den nya modellen sannolikt bättre överensstämmer med barngruppernas behov. Högsta ersättning per elev förblir 30 tkr.

Användningen av strukturersättningen ska följas upp liksom kvaliteten i förskolor med högst socioekonomiska index. Detta får sedan ligga till grund för en bedömning om grad av omfördelning behöver förändras kommande år.

Grundskola

För grundskolan höjs graden av omfördelning genom att brytpunkten för beräkning av ersättning sätts till index 70, vilket ökar omfördelningen från 46 mnkr till uppskattningsvis 57 mnkr. Högsta ersättning per elev förblir 25 tkr, inklusive tillägg för förskoleklass till årskurs 2. Denna ökning av graden av omfördelning motiveras av de förhållandevis låga kunskapsresultaten för gruppen skolor med högt socioekonomiskt index. Tendensen är att dessa skolor har lägre resultat än förväntat, vilket betyder att en elev riskerar en lägre måluppfyllelse på en skola med högst socioekonomiskt index än om den gick på en annan skola. Detta innebär att det inte är likvärdiga förutsättningar för eleverna att nå målen med utbildningen oberoende av vilka skolor de går i. Strukturersättningen bör vara tillräckligt omfördelade för att möjliggöra denna aspekt av likvärdig skola.

Gymnasieskola

Sedan en strukturersättning infördes 2008 har den behållits oförändrad, både vad gäller modell och grad av omfördelning. För gymnasieskolan behålls både typ av modell och grad av omfördelning. Brytpunkten, som styr graden av omfördelning, ligger kvar på index 20. Elever med de största behoven går främst på introduktionsprogram där ersättningen är högre. På så vis anpassas graden av omfördelning på grund av elevers olika behov även av antal elever på introduktionsprogram.

Uppföljning av hur skolorna använder resurserna och hur strukturersättningen bidrar till en likvärdig skola

Uppföljning kan göras av enheternas

- förutsättningar vad gäller personaltäthet, kompetens m.m.
- insatser som föranleds av behov och förutsättningar som hänger samman med att barn/elevgruppen har ett högt socioekonomiskt index,
- indikatorer på lärmiljöns kvalitet och
- kunskapsresultat i skolan.

Enheter med högt socioekonomiskt index prioriteras vid uppföljningen.

Förvaltningen återkommer till nämnden den 28 oktober med former för uppföljning av hur skolorna använder resurserna och hur det bidrar till ökad måluppfyllelse.

Utvärdering av strukturersättningsmodellernas träffsäkerhet samt grad av omfördelning

Utvärdering kan göras av om vald grad av omfördelning ger eftersträvd effekt på likvärdigheten mellan enheterna. Även rimligheten i utfallet av ersättningsnivåer för respektive enhet kan utvärderas.

Förvaltningen återkommer till nämnden den 28 oktober om former för utvärdering av modellernas bidrag till en likvärdig skola.

Barnkonsekvensanalys

Genom att införa en strukturersättning som i möjligaste mån stämmer överens med barns och elevers behov på olika förskolor och skolor, främjas likvärdiga förutsättningar för enheterna att kompensera för skillnader i barnens uppväxtvillkor.

Små förskolor vars huvudman endast har en verksamhet riskerar att vid nytt budgetår få större sänkningar i strukturersättningen per barn men saknar möjlighet att få detta dämpat av sin huvudman. Det kan försvåra verksamhetens förutsättningar att tillsvidareanställa sina pedagoger, vilket skulle kunna påverka personalkontinuiteten och därmed påverka barnen negativt. Därför tillämpas en dämpning av sänkning av strukturersättning till maximalt 3 000 kronor det första året.

Ekonomiska konsekvenser

Förändringarna av ersättningsmodellerna är kostnadsneutrala eftersom nivån på ersättning per barn/elev är oförändrad och det endast handlar om fördelningar inom den givna ramen för strukturersättning.

Strukturersättning, ersättning för skolor på landsbygden samt utfasning av ersättning till förskolor beräknas sammantaget. Det vill säga, det som fördelas i strukturersättning anpassas till kostnaderna för skolor på landsbygden och utfasningen.

De nivåer som ska tas fram för ersättning till nyanlända anpassas till nuvarande kostnader för nyanlända.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Petterson
Utbildningsdirektör